

Програма за развитие на обществените фондации в България

Годишен отчет 2014

Програмата за развитие на обществените фондации в България предлага индивидуализирана подкрепа на съществуващите и възникващи обществени фондации и младежки банки в страната с цел увеличаване на тяхното позитивно въздействие върху местната филантропия, младежкото развитие и устойчивото мстно развитие. През 2014 г. програмата отпускаше грантове за институционално развитие на обществени фондации в размер 50:50 към събрани от тях средства (източник: Фондация „Чарлз Стюърт Мот“), специални проектни грантове в размер 50:50 към набрани от обществените фондации средства за преразпределяне в подкрепа на иновативни проекти (източник: Фондация „Америка за България“), и грантове за развитие на капацитета на младежки банки (източник: Фондация „Чарлз Стюърт Мот“).

През 2014 г. програмата подкрепи 10 обществени фондации в следните населени места: Благоевград, Бургас, Варна, Габрово, Лом, Русе, Сливен, Стара Загора, Чепеларе, и Ямбол.

ОБЩЕСТВЕНИ ФОНДАЦИИ, ТЕРИТОРИАЛНО ПОКРИТИЕ И ПРОЦЕНТ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО (ПО ДАННИ ОТ 31.12.2014г.)

Повечето обществени фондации работят в средно големи и големи градове. Две от подкрепяните фондации работят в малки населени места: Лом и Чепеларе.

По отношение на оперативния модел обществените фондации се разделят на следните групи:

- Работещи изцяло като доброволчески организации: оперативен борд, който движи цялостната дейност; служители на непълен работен ден се наемат за няколко месеца годишно, когато се извършва мониторинг на финансирани проекти.
- Полу-институционализирани: имат постоянни служители, но борда все още изпълнява доста оперативни функции; в тази група попадат повечето действащи обществени фондации;
- Напълно институционализирани: в тази група попада единствено Обществен дарителски фонд Стара Загора с трима служители на пълен работен ден и ясно разделение на функциите на борд и персонал.

Всички обществени фондации, подкрепени от програмата доказват своето положително въздействие върху:

- Увеличаване на местното дарителство. Българските обществени фондации доказват, че всеки може да бъде дарител за своята общност. Те предоставят гъвкави възможности за даряване на хора от всички обществени прослойки и увеличават чувствителността на общностите към проблеми, които могат да бъдат решени с гражданско участие и самопомощ.
- Стимулиране на междусекторните партньорства: много от проектите, подкрепени от обществените фондации получават допълнително финансиране от местната власт или от големи бизнес дарители, като по този начин се създава синергия на местните ресурси и се увеличава сплотеността в общностите.

- Утвърждаване на стандарти на прозрачност и отчетност в сферата на местното дарителство. Всички обществени фондации успешно преодоляват негативните предразсъдъци и недоверрието към нестопанските организации с високите нива на прозрачност и редовната отчетност към дарителите. Годишните отчети на обществените фондации обикновено се презентират пред широк кръг местни заинтересовани страни на публични събития. Всички подкрепени от обществените фондации проекти се мониторират пряко от общността и резултатите са видими и измерими.
- Подкрепа на култура на участието и постепенно изграждане на култура на филантропия: всички подкрепени от обществените фондации местни проекти вдъхновяват доброволчество и привличат нефинансов принос, който увеличава стойността на проекта средно с 20%. Борят на привлечени доброволци се изчислява на средно 20 души на проект, което прави по няколко хиляди души на година в цялата страна. Това е най-важният ефект от работата на обществените фондации: подкрепа за автентични граждански проекти, осъществявани от самите граждани, които генерират идеите, стимулиращи мобилизацията на местни ресурси и себеовластяването.
- Въвеждане и адаптиране на международни модели и ноу-хау в сферата на филантропията на местно ниво.
- Изграждане на социален капитал чрез стимулиране на стратегически партньорства за постигане на общи цели.
- Укрепване на местното лидерство, изграждане на местни лидери с повишена чувствителност към социалните каузи.

През отчетния период ФРГИ започна да консултира и две нови групи, заинтересовани да създадат обществени фондации във Велико Търново и Монтана. Резултати от тази дейност ще бъдат измерени през следващия програмен период.

Програмата запази високо ниво на възвръщаемост на инвестицията, което се илюстрира от графиката по-долу. Тя показва съотношението между всички инвестирани от програмата средства и набраните средства от обществените фондации през период 2012 – 2014 година.

(Събирането на статистика от програмата следва календарната година от 1 януари до 31 декември).

Обществените фондации допринесоха за интегрирането на успешни международни модели за развитие на дарителството, като моделът на дарителските кръгове, разпространяван от TFN, UK.

Дарителски кръгове

Обществените фондации прегърнаха възможността да развият местни дарителски кръгове, след въвеждането на модела в България през 2012 г. от ФРГИ. Дарителските кръгове са ново течение в съвременната филантропия. Въпреки че варират като стил и форма, тяхната цел е обединяване на усилията на група индивидуални дарители, които искат да въздействат върху обкръжаващия свят със средствата на филантропията, за постигане на по-голям ефект. Самите дарители се събират редовно и обсъждат предварително набелязани проекти, които се представят пред тях лице в лице от самите организации, генерирани идеите. Моделът бързо пусна корени в България, тъй като импонира на желанието на местните дарители да се запознаят отблизо с организациите, които ще работят с дарените от тях средства. От 2012 до края на 2014 г. 7 обществени фондации започнаха да развиват дарителски кръгове в своите населени места.

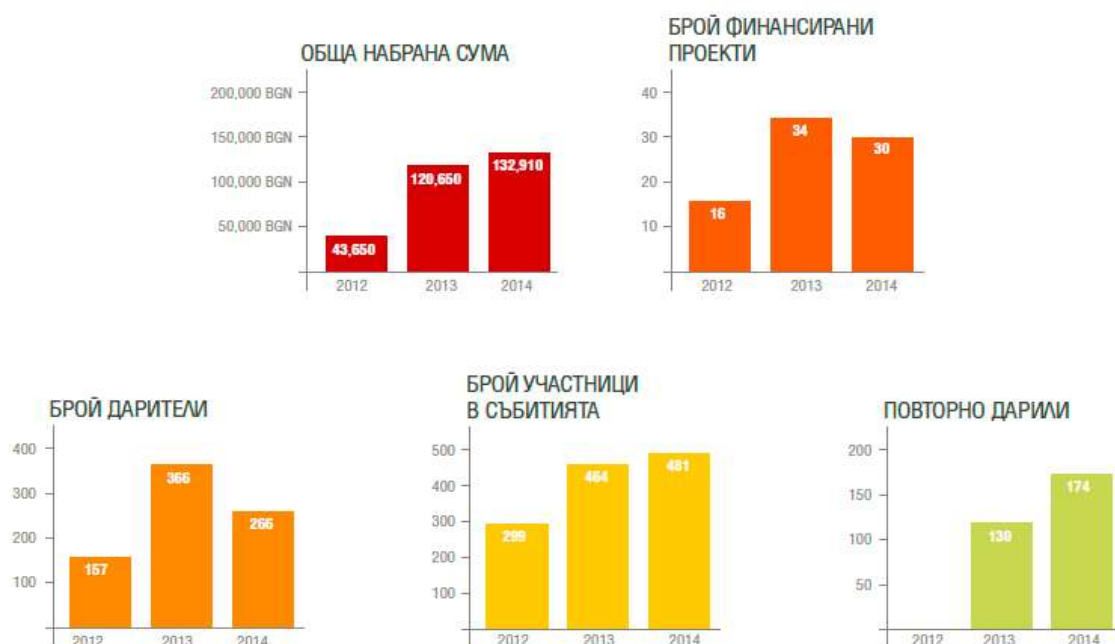
Растежът на дарителските кръгове в България е илюстриран от графиките по-долу.

ДАРИТЕЛСКИ КРЪГОВЕ

■ Набрана сума
 ■ Брой финансирани проекти
 ■ Брой дарители
 ■ Брой участници в събитието
 ■ Повторно дарили

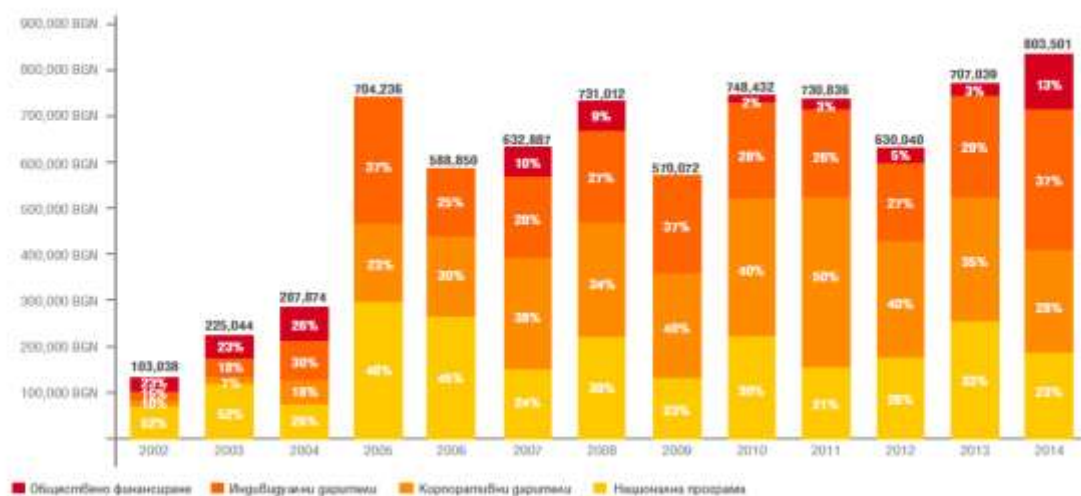
ДАРИТЕЛСКИ КРЪГОВЕ

Отпускане на грантове от обществените фондации

Програмата укрепява капацитета на обществените фондации като местни финансиращи организации, които отпускат грантове на неформални групи и местни НПО, които стимулират гражданското участие. Специфична черта, която отличава обществените фондации от други благотворителни организации е начина, по който събират потенциалните донори с потенциалните бенефициенти и обединяват ресурсите на общността: пари, доброволен труд и нефинансов принос. Те постигат силна синергия на ресурси, която им позволява да постигнат голям ефект със сравнително малка инвестиция на финансови средства (в сравнение например с инвестициите, които се правят от местната власт).

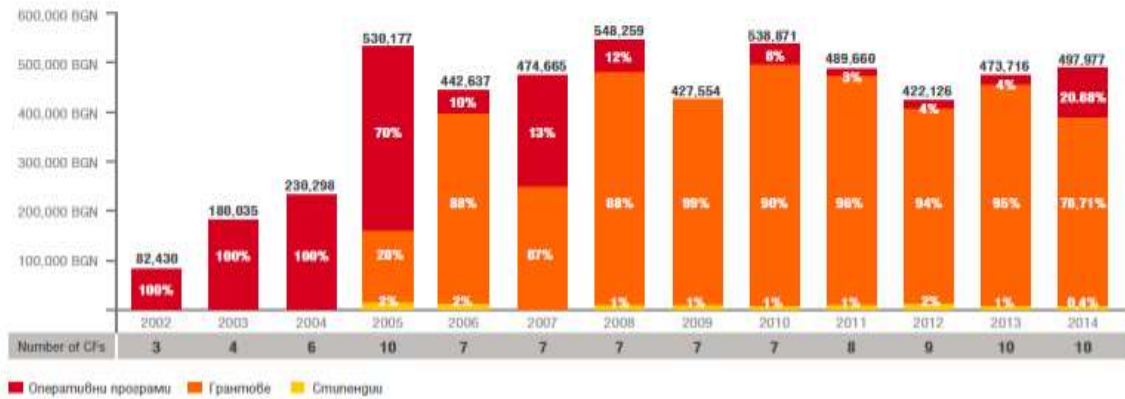
ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ФОНДАЦИИ

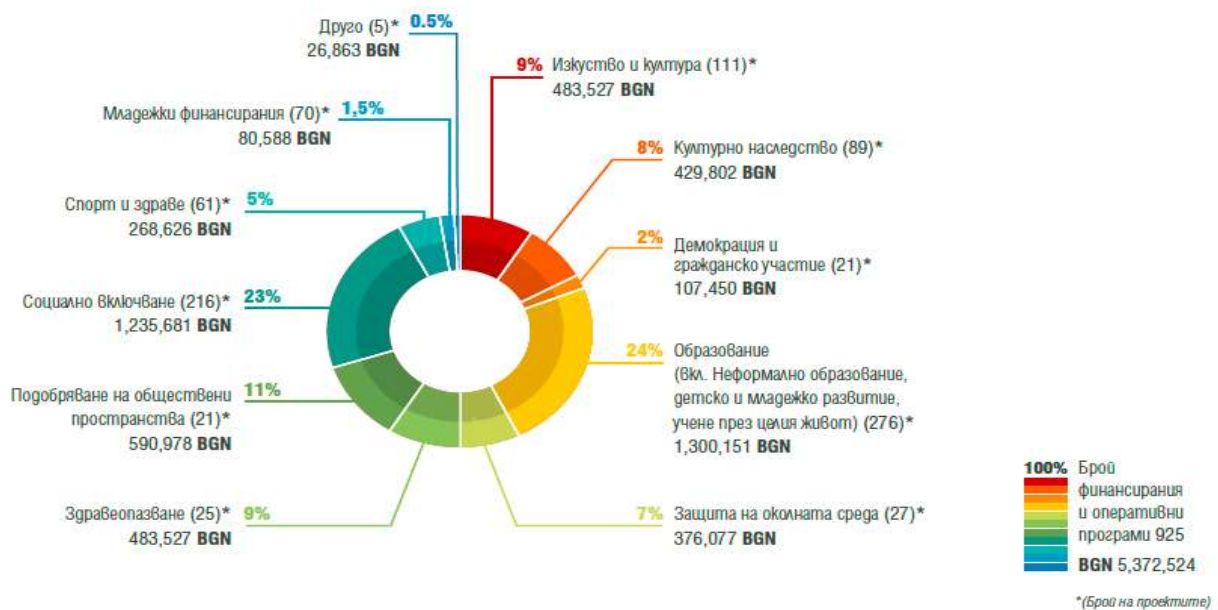
През 2014 г. десетте обществени фондации разпределиха общо около половин милион български лева като грантове и стипендии към местни бенефициенти. Изпълняваните от някои обществени фондации оперативни програми също имаха за цел развитие на местната филантропия. Например, Обществен дарителски фонд за Варна запозна с различни възможности за даряване 30 посланика на местното дарителство: служители във фирми, които са потенциални дарители на Фонда и други местни НПО. Фондацията също така издаде „Наръчник за НПО и техните дарители“, който може да бъде използван както от нестопански организации, които работят с дарители, така и от фирми, които искат да започнат да се занимават с дарителство.

Графиките по-долу демонстрират общите суми по години, разпределени от обществените фондации като грантове през целия период от 2002 г. до края на 2014 г., и също така сфери на финансиране.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ГРАНТОВЕ, СТИПЕНДИИ И ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ ПО ГОДИНИ

СФЕРИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Грантове за изграждане на капацитета на Младежки банки

Друг модел, разпространен в страната от Програмата за развитие на обществените фондации от 2012 г. насам и утвърден в периода 2013 -2014, е международно признатият модел Младежка банка: екип от млади хора, които набират средства от местни дарители и отпускат грантове към младежки проекти. Младежките банки са ефективен инструмент за развитие на младежка филантропия и младежко лидерство. Те мотивират младите хора да започнат да се грижат за своите общности. Младежките банки, подкрепени от програмата обучиха над 300 младежи от цялата страна да започнат да мислят за филантропията като социална инвестиция; да идентифицират най-жизнеспособните младежки идеи, които подобряват живота на младежите в общностите. В допълнение, младежите развиха умения за набиране на средства и приложиха креативни подходи към дарителите, като спийд дейтинг, фейс пейнтинг, междуучилищни състезания по рециклиране на отпадъци и др.

В отговор на нарастващия интерес към модела Младежка банка, ФРГИ реши да подкрепи младежки екипи, които не са пряко свързани с действащи обществени фондации. По този начин, мрежата на младежките банки започна да се развива относително независимо от мрежата на обществените фондации. Това позволи по-голяма диверсификация на младежките банки и разпространението им в повече общности, като по този начин те достигат до по-голям процент от младежите в страната.

Резултатите на младежките банки в периода юни 2013 – декември 2014 г. се илюстрират от графиката по-долу:

МЛАДЕЖКИ БАНКИ (01.06.2013 – 31.12.2014)

Популяризиране на Обществените фондации и Младежките банки

ФРГИ редовно публикува информация за текущи дейности по програмата на нашия уеб сайт и на НПО портала. Целите на комуникационната стратегия на програмата са следните:

- Популяризиране на понятието „обществена фондация“ и постигане на разпознаваемост и разбиране на неговата философия;
- Промотиране на нови модели, които стимулират местното дарителство, като Дарителските кръгове по модела на TFN, Великобритания, и се развиват с помощта на обществените фондации;
- Промотиране на Младежките банки и тяхното влияние за изграждане култура на дарителство сред младото поколение.

През есента на 2014 г., ФРГИ пусна нов уеб сайт, communityfoundations.bg, който разпространява лесно достъпна информация за работата на обществените фондации и младежки банки в България.

За сайта бяха заснети специални видео материали, в които лидерите на обществените фондации разказват за тяхната история и постижения.

През ноември 2014 г., ФРГИ пусна поредица от статии в онлайн медията vesti.bg, които отблязаха 100-годишнината от възникването на първата обществена фондация в САЩ и информираха масовата публика за постиженията на българските обществени фондации и ролята им за развитие на местното дарителство.

Подкрепа на лидери в местната филантропия

В отговор на нарастващия интерес на различни организации, които се занимават с развитие на местното дарителство да имат достъп до ноу-хау на програмата, ФРГИ ревизира първоначалния програмен план и въведе един допълнителен фонд за отпускане на грантове: насрещно финансиране за стимулиране на лидерството в местната филантропия.

След одобрение от донора на програмата, Фондация Мот, през декември 2013 г. беше обявен конкурс за отпускане на грантове към организации/неформални групи, които работят в сферите социално включване, социална справедливост, опазване на културното наследство, спорт и здравословен начин на живот, формално и неформално образование, опазване на околната среда и зелени идеи, и чиято текуща работа включва създаване на инфраструктура в сферата на местното дарителство, т.е. механизми за активно и системно анагажиране на дарителите с каузи в изброените области и други области на местното развитие. Грантовете от този фонд подкрепят организации, които се стремят да развият дългосрочни отношения с местни дарители и да изградят лидерство в местната филантропия.

От януари до декември 2014 г., ФРГИ консултира 9 групи от Айтос, Кюстендил, Велико Търново, Трудовец, Троян, Пловдив, Пазарджик, и 2 от София, които проявиха интерес към новата грантова схема. Две от консултираните групи (Пазарджик и Кюстендил) учредиха Младежки банки. Други получиха допълнителни консултации за разработване на проекто-предложения.

През 2014 г, ФРГИ започна да консултира фондациите, създадени с подкрепата на местните власти в София и Пловдив: Асоциация за развитието на София и Фондация Пловдив 2019. Те са уникално позиционирани за привличане на дарения от частния сектор в подкрепа на проекти, които имат отношение към местното развитие и гражданското общество. Имайки пред вид липсата на обществени фондации в тези градове, и показания интерес от страна на двете общински фондации да развият своя капацитет за работа с дарители, ФРГИ започна да им предоставя помощ, за да повишат ефективността на своята работа с дарители.

Обучения за развитие на капацитета на обществените фондации

В началото на 2014 г. ФРГИ организира оценка на нуждите от обучения по време на работна среща с обществените фондации, на базата на която беше развит плана за обучения на програмата. Няколко основни теми бяха изтъкнати като приоритетни от страна на обществените фондации:

- Самооценка и стратегическо планиране;
- Изграждане на общност от дарители с помощта на социалните медии;
- Мейнстиминг на понятието обществена фондация: създаване на интерактивни средства за популяризация;
- Набиране на средства и развитие на фондове.

Първото обучение по набиране на средства се проведе в края на юни 2014, с фасилитатори от ФРГИ. Фокус на обучението беше ефективната комуникация с дарителите, развиване на дълготрайни отношения с дарителите, и „развиване“ на дарителите (по материали от Летния Институт на Фулбрайт, в който през 2013 г. взе участие Мениджъра на програмата).

Обучения за развитие на капацитета на Младежките банки

Младежките банки получаваха текущо техническа подкрепа от Петър Андреев, асистент на програмата. Пре май 2014 г. се проведе годишна среща на всички младежки банки, която включваше и тренинг компоненти. Темите, включени в това обучение илюстрираха работния цикъл на младежките банки: привличане на екип; обучения и развитие на екипа; набиране на средства; обявяване на конкурс за отпускане на грантове; избор на проекти; отпускане на грантове; мониторинг и оценка. Младежките банки с повече от една година опит поеха ролята на ментори на новодошлите и споделиха ценен практически опит. Една специфична нужда от по-нататъшно обучение беше идентифицирана по време на провеждане на годишната среща: обучение за повишаване на чувствителността към многообразието и човешките права; критично отношение към стереотипите, които маргинализират определени групи. Такова обучение беше планирано за началото на следващата година.

Между-програмен обмен и обучения

ФРГИ предложи и възможности за повишаване на капацитета на обществените фондации и младежките банки, произтичащи от други текущи програми. Например:

- Участие в Деня на НПО: през юни 2014 г., няколко обществени фондации и младежки банки взеха участие в традиционния Ден на НПО, който се провежда ежегодно с подкрепата на Майкрософт България. Този едноневен тренинг повишава капацитета на финансираните от ФРГИ организации за работа с информационни технологии и по-конкретно с продукти на Майкрософт. Темите на обучението тази година бяха свързани с ефективното използване на Офис 365 в работата на нестопанските организации.

Мониторинг и оценка на постиженията на програмата

Всички финансирани обществени фондации и младежки банки бяха редовно мониторирани през отчетния период. Посещенията на място са важна част от системата на мониторинг, прилагана от ФРГИ и те включват не само срещи с финансираните организации, но също така срещи с техните бордове и местни бенефициенти, срещи с дарители и с журналисти от местните медии. Финансовите документи също се преглеждат на място. Мониторинг посещенията показаха, че обществените фондации поддържат адекватни административни документи.

Мониторинговият план и планът за обучения на програмата са тясно свързани. Институционалното развитие на обществените фондации и младежките банки се проследява на основата на предварително заложи индикатори, които са различни за организациите, които разчитат изцяло на доброволци и тези, които работят с платен персонал. Специфичните индикатори, които се проследяват са в сферата на управлението, набирането на средства, работата с дарители, отпускането на грантове и лидерството в общността.